

til Indenrigsministerens Afgjørelse ved den Omstændighed at Lovforslagets § 20 jo indeholder den Bestemmelse, at Justitsministeren har at træffe Afgjørelsen i ganske lignende Tilfælde. Jeg vil saaledes haabe, at Indenrigsministeriet, hvis Afgjørelsen heraf virkelig skulde skabe Vanffeligheder for det, vil, ved at raadsføre sig med Justitsministeriet, kunne faa den fornødne Oplysning i saa Henseende. — Mit Lovforslags § 7 indeholder den Bestemmelse, at enhver Fæstetvang, undergiven Bondegaard, der herefter afhændes til Brugeren, skal, naar den har været i dennes Besiddelse i mindst 3 Aar, ikke længere være Fæstetvang undergiven. Angaaende denne Bestemmelse bemærkede den høitærede Minister, at der ikke ved den var taget noget Hensyn til Brugersens Efterladte, skjøndt der vel kunde være den samme Grund til at lade Bestemmelsen komme til at gjælde overfor Brugersens Efterladte som overfor denne selv. Jeg tillader mig imidlertid i saa Henseende at være af en noget ander Mening. Bestemmelsen om, at Fæstetvangen ikke bortfalder strax, naar en Fæstegaard overgaar til Selveiendom, har jo, som bekjendt, til Formaal at sikre imod, at Eiendommen gaar ud af Fæstefamiliens Hænder, derved at der sluttes en Kontrakt om den, som i Virkeligheden er beregnet paa hurtig at skulle afløses af en anden Kontrakt. I saa Henseende mener jeg nu, at der vilde være langt større Fare, naar der ogsaa i § 7 blev Spørgsmaal om Fæsterens Familie, end saalænge man bliver staaende ved selve Fæstevæsen. Har en Fæster besiddet en Gaard i længere Tid — jeg har i § 7 nævnt 3 Aar — da er der Sandsynlighed for, at Gaarden virkelig befinder sig paa en fast Haand, og naar Gaarden saa gaar over til Selveiendom, er der derfor ogsaa Sandsynlighed for, at den vil blive i hans Besiddelse. Naturligvis kan der ogsaa indtræffe Undtagelser herfra, det skal jeg villig indrømme. Men tillader man, at Fæstetvangen falder bort, naar Gaarden sælges til Fæsterens Efterladte, blot fordi den har været i Familiens Besiddelse i 3 Aar, saa vil man være langt mere udsat for at bevirke, at Gaarden kommer til at gaa ud af Fæstefamiliens Hænder. Dette er Grunden

til, at jeg ikke i § 7 har medtaget Fæsterens Familie, men er bleven staaende ved selve Fæsteren. — Lovforslagets § 8 fandt den høitærede Minister urimelig haard overfor Godseierne. Det har ikke været min Tanke, at den skulde være det, men jeg lægger rigtignok en ikke ringe Vægt paa at faa den nævnte Paragraf vedtagen i den Skikkelse eller dog omtrent i den Skikkelse, som den nu har. Derfor som næmlig denne Paragraf bliver vedtagen, saaledes som den nu er affattet, saa vil Følgen deraf blive den, at alle Godseiere, der agte at benytte Retten efter Loven af 19de Februar 1861 § 2, blive nødsagede til at udarbejde Salgsplaner og til at gjøre sig det klart, hvilken Del af deres Fæstegods de ønske at bevare for at afrunde deres Eiendomme. Jeg skal gjerne indvømme, at dette vil koste Dvervindelse fra mange Sider, men netop deri, at dette Skridt bliver gjort, og netop deri, at man saaledes gjør sig fortrolig med, at det eller det skal sælges, og det eller det derimod beholdes, netop deri tror jeg, at der vil ligge Noget, som vil have en ikke ringe Betydning i saa Henseende til at fremme frivillige Salg. Men det er jo, som jeg tidligere har tilladt mig at bemærke, just Lovforslagets Hensigt at fremme frivillige Salg, at bevirke Fæstegodssets Dvergang til Selveiendom ad Frivillighedens Vej. Ogsaa de øvrige Bestemmelser, som indeholdes i Lovforslaget, sigte udelukkende til at virke til dette Maal. — Jeg skal endnu kun tillade mig at omtale en Ytring af den høitærede Minister. Den høitærede Minister sagde, at jeg ikke havde taget tilbørligt Hensyn til Prioritetsforholdene, og han mente, at dette Punkt ikke kunde afgjøres blot med mit Forslags § 9. Jeg har imidlertid ogsaa taget Hensyn til Prioritetsforholdene i Forslagets § 2 ved at tillægge Eieren Ret til at bestemme Salgsvillaarerne, altsaa ogsaa til at fastsætte den Udbetaling, der skal ydes paa Gaarden overensstemmende med hans egne private Interesser. Og dermed tror jeg, at der i Virkeligheden er gjort Alt, hvad der kan gjøres. Prioritetsforhold kunne jo i mange Retninger skaffe en Mand Vanffeligheder. Det er saaledes klart, at, naar et helt Gods